

Cíl

odlišit pojmy podle obchodního zákoníku

SUBJEKT

OBJEKT

podnikatel

= obchodní společnost,
družstvo, státní podnik,
živnostník, advokát,
zemědělec

§ 2 odst. 2

obchodní firma

§ 8 odst. 1

podnik

§ 5

odštěpný závod

§ 7 odst. 1

provozovna

§ 7 odst. 3

soutěžitel

§ 41

spotřebitel

§ 44 odst. 1

jiné osoby

§ 261, 262 aj.

Obchodní firma (firma)

podle obchodního zákoníku od r. 2001

§ 8
obch.z.

název, pod nímž je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku *)

podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou

*) § 34 obch. z.:

Do obchodního rejstříku se zapisují:

- a) obchodní společnosti a družstva,
- b) zahraniční osoby podle § 21 odst. 4
- c) fyzické osoby... pokud o zápis požádají,
- d) další osoby, stanoví-li povinnost jejich zápisu zvláštní právní předpis (např. státní podnik)

obligatorní zápis

fakultativní zápis

Dříve dle § 8 obch. zák.:

Obchodní jméno
= **název každého podnikatele**
(zapsaného i nezapsaného v OR)

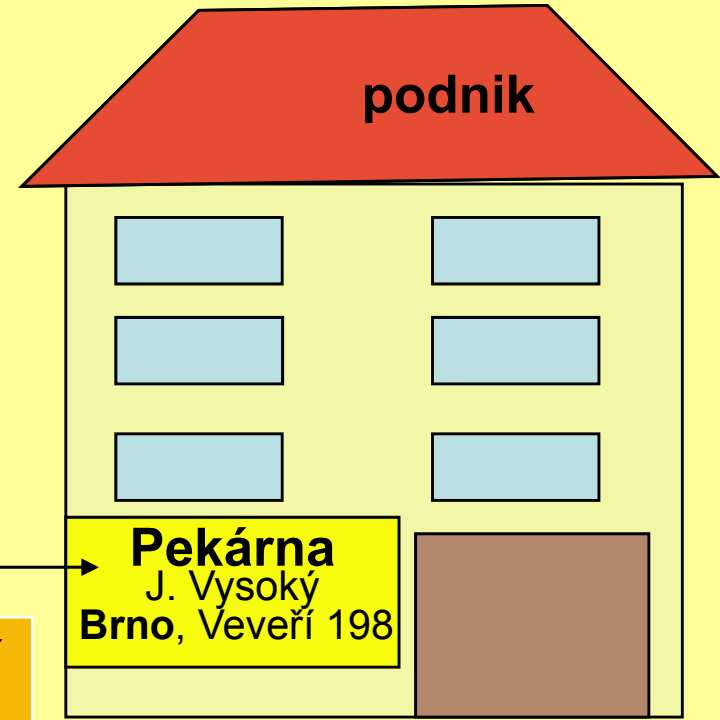
Kdo má firmu:
podle obch. zák.
od r. 2001

Výpis
z obchodního
rejstříku

Obchodní firma:

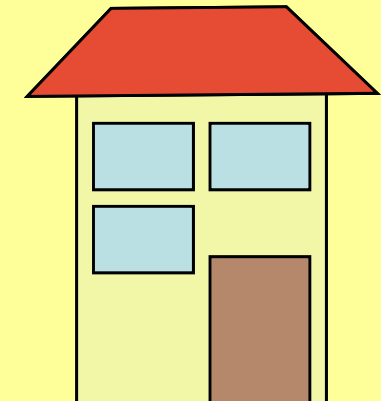
„Jan Vysoký, pekař“

označení
podniku

označení
odštěp.závodu

Pekárna
J. Vysoký Brno
odštěpný závod
Kuřim, Za školou 5

Kdo nemá firmu:
podle obchodního zákoníku od r. 2001

 podnikatel nezapsaný v obchodním rejstříku

- fyzická osoba – podniká pod svým jménem a příjmením *)
- právnická osoba – podniká pod svým názvem *)

 nepodnikatel

- např. fyzická osoba, právnická osoba, stát, státní organizace, sdružení, nadace, obecně prospěšná společnost, apod.
– jedná pod svým jménem nebo pod svým názvem

*) příp. i s odlišujícím dodatkem nebo dalším označením... NENÍ VŠAK FIRMOU!

Obchodní firma

§ 8 až 12

právní úprava obchodní firmy

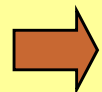
absolutní ochrana firmy

§ 44 až 54

právní úprava nekalé soutěže

relativní ochrana firmy

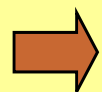
Základní zásady obchodní firmy

individualizace a identifikace podnikatele

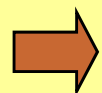
jednotnosti obchodní firmy

pravdivosti a přiměřenosti obchodní firmy

nezaměnitelnosti (výlučnosti) firmy (§ 10 odst.1)

zákaz klamavosti firmy (§ 10 odst.1)

3 Cmo 233/92: žalobce „Jan Novák – PRIVAT TOUR, L.“
žalovaný „PRIVAT TOUR, L., s.r.o.“

V případě, kdy dva podnikatelé užívají shodné či zaměnitelné obchodní jméno, **právo na jeho ochranu** má ten, v jehož prospěch svědčí **časová priorita**. Je přitom nerozhodné, zda jde o fyzickou či právnickou osobu.

3 Cmo 371/95: žalobce „Podzemní stavby Praha, a.s.“,
žalovaní „Podzemní stavby Bohemia, a.s.“ a
„Podzemní stavby Bohemia, divize 1, spol. s r. o.“

Zaměnitelnost obchodních jmen soud posuzuje především z **pohledu průměrného zákazníka účastníků**.

1 Odon 108/97 (NS ČR k dovolání):

Nelze přisvědčit námitkám dovolatelů o nezaměnitelnosti stávajících obchodních jmen žalobce a obou žalovaných. Slovní spojení „Podzemní stavby“ je **dominantním prvkem** obchodních jmen...

3 Cmo 52/98: žalobce „Delie Praha, spol. s r. o.“, se sídlem v Praze
žalovaný „DELIA FOCUS, spol. s r.o.“, se sídlem v Praze

Za zaměnitelné je třeba pokládat obchodní jméno tehdy, pokud se **shoduje** (či jen nepatrně odlišuje) **v určité výrazné – dominantní části** s obchodním jménem jiného podnikatele. Je totiž v přirozenosti zákazníků, že jim utkví v paměti povětšinou právě taková dominantní část obchodního jména.

1 Odon 5/97: žalobce „Delie Praha, spol. s r. o.“, se sídlem v Praze
žalovaný „DELIA PLUS spol. s r. o.“, se sídlem v Brně

Návrh žalobce (petit) zúžený pouze na slovo či slovní kmen, opakující se v obchodních jménech účastníků (DELI) je **příliš obecný a neurčitý** a poskytuje příliš široké meze uvážení, jaké znění obchodního jména je ještě zaměnitelné a jaké již nikoliv.

Jak se tvoří obchodní firma ?

Podnikatelé-fyzické osoby

- **Kmen:** jméno a příjmení (tzv. firemní kmen **osobní**) – „Jan Dvořák“
- **Dodatek:** odlišující osobu podnikatele (osobní) – „mladší“, „st.“,
„sen.“, „Mgr.“
odlišující druh podnikání (věcný) – „cukrář“, „kominík“
odlišující obojí (smíšený) – „dámská krejčová-vdova“
odlišující jiné (místo podnikání - „Ostrava“
fantazijní dodatek - „Sagit“)

Podnikatelé-právní osoby

- **Kmen:** název
tzv. firemní kmen **osobní** – „Smetana a Dvořák, a.s.“
věcný – „Travel - cestovní kancelář, s.r.o.“,
„Zemědělské družstvo Lučina“
smíšený – „Dohnalova pekárna v Aši“
fantazijní – „Cicero“, „Genius“, „Blbeček“
- **Dodatek:** označující **právní formu**
např. veřejná obchodní společnost,
kom. spol.,
s.r.o.,
akciová společnost,
státní podnik

3 Cmo 426/95: žalobce „SOREA, spol. s r. o.“
žalovaný „Soukromá reklamní agentura, s.r.o.“

Pokud je osvědčeno, že žalovaný **běžně užívá** nikoli své plné obchodní jméno, ale jeho **zkratku**, jež je však totožná s obchodním jménem žalobce, pak při posuzování podmínek pro vydání předběžného opatření, pokud jím má být uložena povinnost zdržet se tohoto užívání, je možno dovodit, že je zde dána značná pravděpodobnost odůvodněnosti tvrzení žalobce, že jednání žalovaného **narušuje jeho výlučná práva k obchodnímu jménu**.

3 Cmo 87/92: navrhovatelka „VPP, a.s. P.“ (arbitrážní žádost)

odpůrkyně „Výroba počítačových programů, a.s. se sídlem v Z.“

Zkratka obchodního jména (složená např. z počátečních písmen slov, jež tvoří kmen obchodního jména) **není chráněna** podle § 12 obch. zák.

3 Cmo 238/9: žalobce „REKIS – Praha, spol. s r. o.“

žalovaný „REKIS – rekonstrukce, inženýrské sítě spol. s r.o.“

Je nerozhodné, že rejstříkový soud povolil žalovanému zápis jeho obchodního jména, jehož **zaměnitelnost s již dříve zapsaným obchodním jménem** žalobce byla nyní v řízení zjištěna. Rozhodnutím o zápisu totiž nebylo rozhodnuto tak, že zapisované jméno je nezaměnitelné s již dříve zapsanými obchodními jmény.

3 Cmo 254/97: žalobce „AZ Reklama, spol. s r.o.“

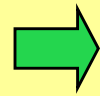
žalovaný „Jan Novák AZ reklama“

Soutěžitel, jenž použil **jako dodatek pro své obchodní jméno kmen obchodního jména druhého soutěžitele**, vyvolal tak možnost, že oba účastníci řízení budou zaměňováni či bude vzbuzován dojem o existenci určitého propojení účastníků, ač tady takové propojení není a naopak jde o vztah konkurence.

Dispozice s firmou

Přechod firmy (dědění, právní nástupnictví)

Převod firmy (smlouva)

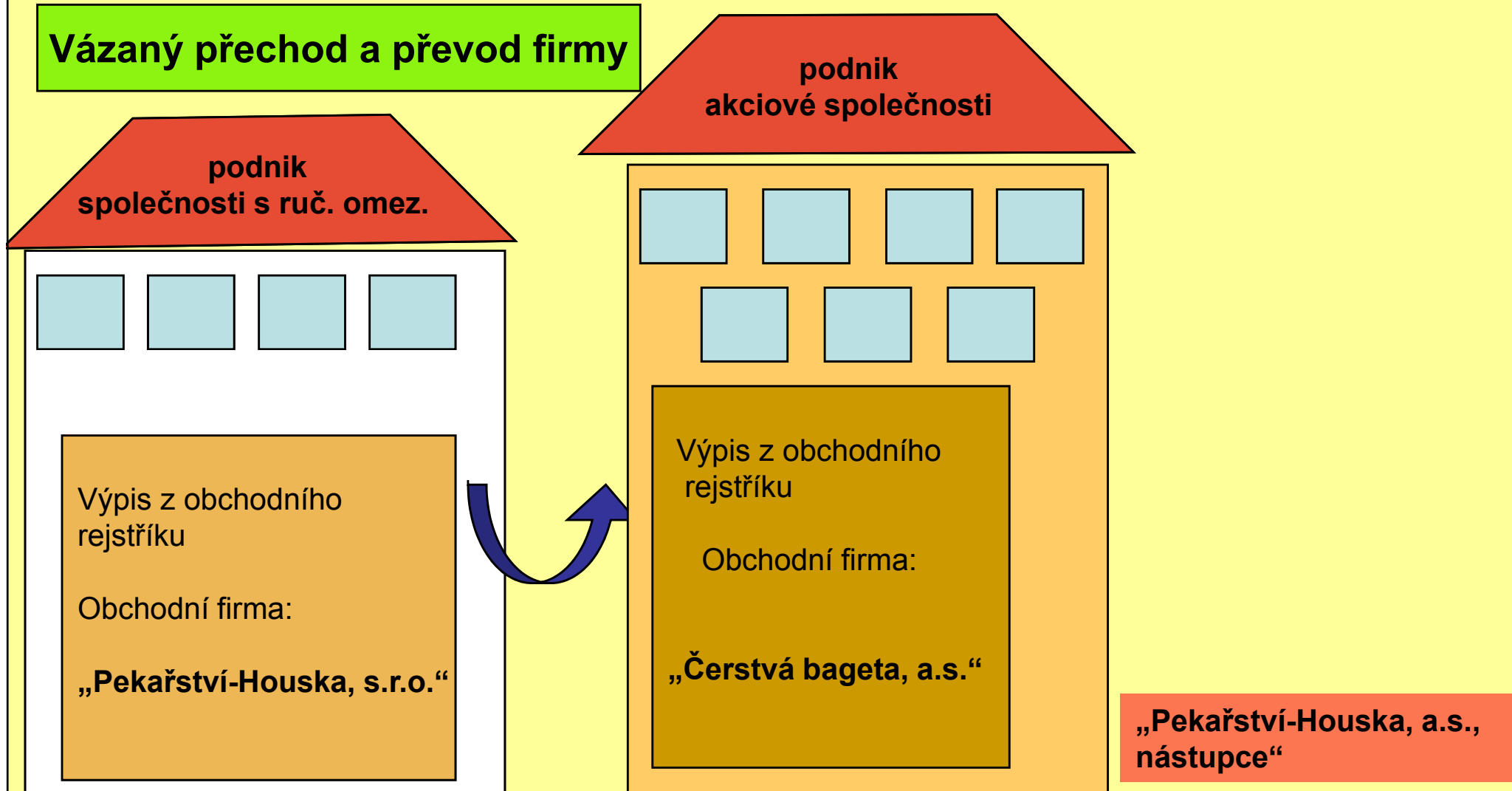
Lze podnikat pod dosavadní firmou (tzv. starou firmou), pokud jsou splněny následující zákonné podmínky :

→ výslovný souhlas zůstavitele, příp. dědiců, nebo právního předchůdce

→ firma přechází nebo je převedena současně s podnikem

→ součástí firmy je nutný nástupnický dodatek (příp. změněný v souladu s jeho právní formou, jde-li o právnickou osobu)

Vázaný přechod a převod firmy

Postup:

Společnost s ručením omezeným „Pekařství-Houska, s.r.o.“ se rozhodla prodat svůj podnik i s firmou akciové společnosti „Čerstvá bageta, a.s.“, která zamýšlí podnikat pod tzv. starou firmou („Pekařství-Houska“).

Ochrana obchodní firmy tzv. absolutní

§ 12 obch. z.

Při neoprávněném užívání firmy se může **dotčená osoba** domáhat u soudu, aby neoprávněný uživatel

žalobní nároky:

Navíc může **soud** v rozsudku přiznat právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který v řízení neuspěl

Právní věta z rozhodnutí Vrchního soudu v Praze čj. **3 Cmo 234/93**:

„Není v souladu s charakterem předběžného opatření a jeho podmínkami uložení povinnosti ***zdržet se*** (byť jen dočasně) ***užívání*** v obchodním rejstříku ***zapsaného obchodního jména***.“

Právní věta z rozhodnutí Vrchního soudu v Praze čj. **3 Cmo 808/93**:

„Proti obchodní společnosti, jež užívá v obchodním rejstříku později zapsané obchodní jméno zaměnitelné s obchodním jménem žalobce (§ 10 odst. 1 obch.zák.), lze dosáhnout ***odstranění závadného stavu*** návrhem na uložení povinnosti, aby změnila obchodní jméno v základních dokumentech o založení společnosti a v návaznosti na tuto změnu požádala rejstříkový soud o zápis takové změny. Nárok na ***zdržení se užívání*** je na místě tam, kde obchodní jméno oprávněného je používáno jinou osobou zcela či zčásti neoprávněně (např. je zvoleno k označení provozovny podnikatele), a tato osoba užívané obchodní jméno nemá v této podobě v obchodním rejstříku zapsáno.“

Právní věta z rozhodnutí Vrchního soudu v Praze čj. **3 Cmo 684/95**:

„Pokud oprávněnému vznikla ***hmotná újma***, prostředkem nápravy může být ***pouze náhrada škody***, eventuálně vydání bezdůvodného obohacení. Nelze připustit, aby (např. z důvodů obtížného prokazování výše škody) si cestou požadavku na zaplacení přiměřeného zadostiučinění oprávněný řešil jemu vzniklou újmu hmotnou.“

**Ochrana obchodní firmy
tzv. relativní - proti nekalé soutěži
(zejm. podle § 47)**

§ 53 obch. z.

**Dotčená osoba
(soutěžitel, spotřebitel, jiná osoba)**
se může domáhat u soudu,

Žalobní nároky dotčené osoby:

aby rušitel

ve **všech** případech nekalé soutěže

➔ zdržel se tohoto jednání

**na zdržení se protiprávního jednání
(žaloba záporní – negatorní)**

➔ odstranil vzniklý
závadný stav

**na odstranění protiprávního stavu
(žaloba odstraňovací – restituční)**

➔ vydal mu to, čím se
na jeho úkor obohatil

na vydání bezdůvodného obohacení

➔ poskytl mu určitou
satisfakci za újmu

**na přiměřené zadostiučinění
(žaloba satisfakční)**

➔ nahradil vzniklou škodu

na náhradu škody

může navrhnout soudu,

aby bylo přiznáno právo
uveřejnit rozsudek

soud může v rozsudku přiznat právo
uveřejnit rozsudek na náklady
účastníka, který v řízení neuspěl